Blogi

EU:n kestävän rahoituksen taksonomia ohjaa taloutta vihreämpään suuntaan

Rahoitusvakaus, Ilmasto | 23.02.2021 | Otso Manninen

KIRJOITTAJA

Otso Manninen
Vanhempi ekonomisti

Vihreiden sijoituskohteiden luotettava tunnistaminen on ollut yksi keskeisistä hidasteista vihreän rahoituksen yleistymiselle.

Sijoittajilla, jotka haluavat sijoittaa ympäristön kannalta kestäviin kohteisiin, on ongelmana tunnistaa sijoituskohteet, jotka aidosti edistävät ympäristötavoitteita. Tuhansien eri sijoituskohteiden ympäristövaikutusten arviointi on useimmille sijoittajille mahdotonta ja yksityisten luokittelijoiden kestävyysarviot ovat usein keskenään ristiriitaisia johtuen niiden käyttämistä erilaisista ja läpinäkymättömistä arviointimenetelmistä. Joissain tapauksissa rima voi olla niin matalalla, että lähes mikä tahansa kohde lasketaan vihreäksi.[1] Vihreiden sijoituskohteiden luotettava tunnistaminen onkin ollut yksi keskeisistä hidasteista vihreän rahoituksen yleistymiselle.

Ongelman ratkaisemiseksi EU on luonut rahoitussektorille kestävän rahoituksen luokittelujärjestelmän, joka määrittelee, millainen taloudellinen toiminta on kestävää.[2] Tästä luokittelujärjestelmästä käytetään yleisesti nimitystä kestävän rahoituksen taksonomia. Taksonomiassa on kolme olennaista piirrettä, jotka erottavat sen monista muista järjestelmistä, jotka pyrkivät luokittelemaan vihreät sijoitukset.

Taksonomian ensimmäinen piirre on, että siinä arvioitava ”perusyksikkö” on toiminto eikä yritys. Yksi yritys voi tehdä useita toimintoja, joista osa voi olla taksonomian mukaan kestävää ja osa ei. Esimerkiksi energiayhtiö voi tuottaa sähköä kestävästi tuulivoimalla ja ei-kestävästi hiilivoimalla. Tarkastelemalla yrityksen saamaa liikevaihtoa eri toiminnoista voidaan laskea kyseisen yrityksen osalta, kuinka kestävää sen toiminta on. Jos edellä mainitussa esimerkissä energiayhtiön liikevaihdosta 30 prosenttia tulee tuulivoimasta ja 70 prosenttia hiilivoimasta, silloin yritys olisi 30

prosenttisesti taksonomian mukainen.

Taksonomian toinen piirre on, että siinä arvioidaan taloudellisen toiminnan ympäristövaikutuksia kuuden kriteerin avulla, jotka menevät paljon toiminnan ilmastovaikutuksia pidemmälle eri ympäristönäkökulmiin.[3] Nämä kriteerit ovat:

- ilmastonmuutoksen hillintä
- ilmastonmuutokseen sopeutuminen
- vesivarojen ja merten tarjoamien luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu
- siirtyminen kiertotalouteen
- ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen
- luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen

Jotta taloudellinen toiminta olisi kestävää, tulee sen edistää vähintään yhtä näistä ympäristönäkökulmista, eikä kyseinen toiminta saa haitata mitään muuta näistä ympäristönäkökulmista. Tämä jälkimmäinen vaatimus on erittäin keskeinen ero taksonomian ja monen muun vihreyden määritelmän kanssa. Taksonomia sisältää myös tarkat mittarit näiden ympäristönäkökulmien edistämisen ja niiden haittaamisen arvioimiseksi.[4]

Kolmas piirre taksonomiassa on, että se on luotu rahoitusalan yrityksiä koskevan EU-asetuksen avulla. Määritelmät ja kriteerit ovat siksi (lähes) samat kaikkialla EU:ssa.[5] Ja koska sijoittajan on vaikea raportoida oman sijoitussalkkunsa kestävyyttä ilman tietoa sijoituskohteilta, taksonomia velvoittaa myös suurimpia yrityksiä rahoitussektorin ulkopuolella raportoimaan, kuinka suuri osa niiden toiminnasta on taksonomian mukaisesti kestävää. Kun tulevaisuudessa suuret yritykset joutuvat huomioimaan myös omat tuotantoketjunsa ja niiden toiminnan vihreyden, raportoinnin kattavuus leviää laajemmin eri yrityksiin.[6] Jos odotukset taksonomian osalta toteutuvat, yhä suurempi osuus liiketoiminnasta muuttuisi näin ympäristön kannalta kestäväksi seuraavien vuosien ja vuosikymmenien aikana.

Tulevaisuudessa taksonomia voi laajeta moniasteisemmaksi luokitteluksi kuin ainoastaan taloudellisen toiminnan jakamiseksi kestäväksi tai ei-kestäväksi. Jonain päivänä se ehkä luokittelee myös ympäristön kannalta kestämättömän toiminnan. Tällöin se toimisi paremmin yrityksiä ja niiden investointeja ohjaavana tekijänä. Ja kaukaisessa tulevaisuudessa ei ehkä enää olisi muuta kuin ympäristön kannalta kestävää taloudellista toimintaa. Vaikka taksonomia tuntuu tavalliselle ihmiselle kaukaiselta asialta, siihen kannattaa tutustua.[7] Jollain aikavälillä sen vaikutukset näkyvät laajemmin reaalitalouden yrityksissä ja niiden toiminnassa. Silloin se tulee vaikuttamaan meihin kaikkiin.

Asiasanat

ilmastonmuutos, ilmastoriskit, kestävä rahoitus, raportointi, taksonomia, vastuullinen sijoittaminen